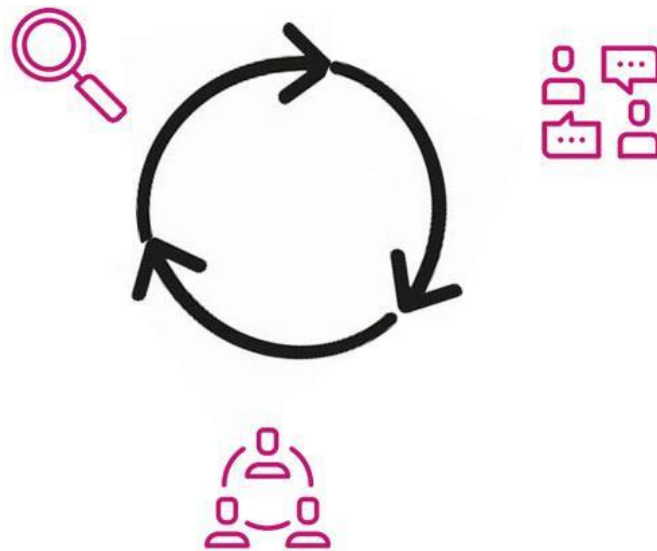

Global Citizen Competences©

Versie september 2022

LEERLINGEN

INHOUD

1. Inleiding	3
2. Waarom wereldburgerschap	4
3. De Global Citizen Competences	5
4. Global Citizen Competences framework	6
5. Gebruik Global Citizen Competences	7
6. Wereldburgerschapsthema's	9
7. Sustainable development Goals	11
8. Reflectiemodel Global Citizen Competences – leerlingen	12
Global Citizen Competences Domein 1 – Onderzoeken	
Global Citizen Competences Domein 2 – Communiceren	
Global Citizen Competences Domein 3 – Samenwerken	
9. Het ELpartnership en ELvis projecten	18
10. Global Citizen Network	19
11. (Verplichte en vrijwillige) Projecten en activiteiten in schooljaar '20-'21 -- '22-'23	20

1. Inleiding

Je hebt je opgegeven voor de International Stream van het Sophianum. Daarmee laat je zien dat je interesse hebt in de wereld om je heen. We gaan proberen je in de loop van de komende jaren mogelijkheden te geven om die wereld een beetje te gaan ontdekken.

Dat doe je in de klas, tijdens je 'gewone' lessen en door middel van projecten, maar ook buiten de klas zullen er mogelijkheden zijn om dit te doen. De school maakt deel uit van Erasmus+ projecten, die door de EU gesubsidieerd worden, waardoor deelname daaraan gratis is. We Daarnaast bieden we, als het enigszins kan, de mogelijkheid om (gedeeltelijk in een vakantie) op vrijwillige basis, deel te nemen aan uitwisselingen. Het thema van die uitwisseling is altijd: oriëntatie op vervolgonderwijs en werken in een internationale omgeving. We moedigen je aan om deel te nemen, ook op geheel vrijwillige basis, aan externe taalexamen, die je taalvaardigheid aan de richtlijnen van het ERK toetsen.

Om deel uit te maken van de International Stream, ga je een portfolio bijhouden dat leidt tot een certificaat. Daarvoor moet je aan een paar voorwaarden voldoen:

- Deelnemen aan minimaal 1 Erasmus+ bijeenkomst in het buitenland per schooljaar
- Een gast opnemen uit de projecten waaraan je hebt deelgenomen/deelneemt wanneer de projectbijeenkomst in Nederland is.
- Waar aangeboden en mogelijk deelnemen aan een van de uitwisselingen in de bovenbouw (h-4 en v-5)
- Je Profielwerkstuk (PWS) of Meesterproef voor O&O een internationale draai geven (door keuze van het onderwerp of het onderzoek dat je ervoor doet) en voorzien van een samenvatting in een vreemde taal.

Door bovenstaande zaken te doen, zul je 'Global Competences' ontwikkelen die je tot meer wereldburger maken. Die competenties zul je zelf moeten behalen, de docenten helpen je daarbij door dingen aan te bieden in en buiten hun lessen die jou daartoe in staat stellen.

In elke afdeling zijn er docenten die je daarbij (extra) ondersteunen:

Vmbo: Mw. L. Van Stam
Mavo: Dhr. L. Maenen
Havo: Dhr. S. Ruigrok
Vwo: Mw. Wirtz

Voor algemene vragen kun je terecht bij de werkgroep Internationalisering/GCN:

Vmbo & Mavo: Dhr. F. Kistermann
Havo & Vwo, en overkoepelend: Dhr. H. Venderbos

2. Waarom wereldburgerschap?

De wereld is groter dan je klaslokaal. Thema's als klimaatverandering en migratie spelen op alle niveaus: op school, thuis, in je directe omgeving, maar ook elders in de wereld. Ze vragen om wereldwijde oplossingen. Daarom is het zo belangrijk dat je al op jonge leeftijd leert over grenzen heen te kijken.

Burgerschap is al jaren een belangrijk thema in het onderwijs. Met wereldburgerschap ga je net dat stapje verder en verbreed je je blik. Je leert dat je op kleine schaal al een belangrijke impact kunt maken. Door met wereldburgerschap aan de slag te gaan krijg je een goede basis om later zelfverzekerd in de wereld te staan en een positieve bijdrage aan onze samenleving te leveren.

Een wereldburger, wat houdt dat dan in?

- 🌍 Bewustwording van jouw rol als wereldburger
- 🌍 Openstaan voor anderen
- 🌍 Betrokken zijn bij de wereld om je heen, ver weg en dichtbij
- 🌍 Realiseren dat wat je doet, effect heeft op de rest van de wereld
- 🌍 Inzetten voor een vreedzame, rechtvaardige en duurzame internationale samenleving, waarin iedereen meetelt.

Door middel van Internationalisering krijg je een andere manier om je voor te bereiden op het leven, leren en werken in een interculturele samenleving en op een internationaal georiënteerde arbeidsmarkt.

3. De Global Citizen Competences

Dit zijn de vaardigheden die je je steeds meer eigen gaat maken:

Onderzoeken

Je wordt je bewust van je eigen plek in de wereld en krijgt respect voor mensen met andere denkbepelden doordat je, alleen of samen met andere (buitenlandse) leerlingen, informatie kunt opzoeken, verwerken en omzetten in kennis en bewustzijn over samenlevingen, verscheidenheid en verbondenheid in de wereld.

Communiceren

Je leert en ervaart hoe het dagelijks leven in verschillende culturen eruit ziet en kunt hierover in een moderne vreemde taal mondeling en schriftelijk communiceren. Ook kun je zelfstandig gesprekken voeren, in teamverband samenwerken met leerlingen uit andere (Europese) landen, deelnemen aan presentaties of debatten en zelfstandig functioneren in een niet-Nederlandse context.

Samenwerken

Je leerling kunt digitaal of fysiek samenwerken met buitenlandse medeleerlingen aan een gemeenschappelijk product of project en houdt hierbij rekening met de (culturele) achtergrond en de bijbehorende denkbepelden en gedragingen.

Deze vaardigheden leer je natuurlijk niet een voor een of los van elkaar. Het een is duidelijk verbonden met het ander, net als in de 'echte wereld'.

Op de volgende pagina zie je wat je allemaal kunt leren, doen of tegenkomen in je 'zoektocht' naar internationale vaardigheden (je Global Competences).

Er zijn drie gebieden te onderscheiden: *Kennis*, *Vaardigheden* en *Houding*.

Per gebied zijn er drie vaardigheden: *Onderzoeken*, *Communiceren* en *Samenwerken*.

Aan al deze dingen ga je werken in de komende tijd. Je legt daarvan verslag in het reflectiemodel (zie p. 12 en verder)

4. Global Citizen Competences Framework

Global Citizen Competences			
interculturele competenties – internationale oriëntatie – persoonlijke ontwikkeling			
	Onderzoeken	Communiceren	Samenwerken
KENNIS	<p>Samenlevingen en vraagstukken</p> <p>Wij hebben weet van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Basiskennmerken van samenlevingen Het vergelijken van samenlevingen Actuele internationale vraagstukken Opleidingen en beroepen in andere landen Gedeelde int. waarden en verdragen De waarden en geschiedenis van de EU/VN 	<p>Taal, cultuur en samenleving</p> <p>Wij hebben weet van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Het dagelijks leven in andere landen Vooroordelen, stereotyperingen en discriminatie Normen en waarden in andere landen Verbale en non-verbale communicatie De formele en informele organisatie van een samenleving in een ander land 	<p>Samenwerking met buitenlandse leerlingen</p> <p>Wij hebben weet van:</p> <ul style="list-style-type: none"> Manieren om contact te leggen Manieren om samen te werken Hun achtergrond en cultuur Hun en onze nationale vraagstukken Manieren om mee te doen met activiteiten De SDG's van de VN
VAARDIGHEDEN	<p>Internationaal onderzoeken</p> <p>Wij kunnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> Omgaan met informatie over int. vraagstuk en daar een mening over vormen Onze eigen mening toetsen aan een referentiekader Omgaan met internationale media Informatie in een context plaatsen Van perspectief wisselen bij internationale vraagstukken Onderzoek doen met leerlingen uit het buitenland 	<p>Contact met leerlingen in het buitenland (inspiratie ERK)</p> <p>Wij kunnen in een mvt:</p> <ul style="list-style-type: none"> Basaal contact maken Een eenvoudig gesprek of discussie voeren Een gesprek voeren over cultuur en identiteit Een presentatie houden over cultuur en identiteit Communiceren over int. vraagstukken Bijdragen aan een debat of presentatie over internationale vraagstukken 	<p>Internationaal samenwerken</p> <p>Wij:</p> <ul style="list-style-type: none"> Maken contact Werken digitaal samen Kunnen onszelf en elkaar voorstellen Maken afspraken en komen deze na Willen conflicten samen de baas worden Luisteren en kunnen ons aanpassen Werken actief en creatief samen aan internationale vraagstukken Nemen verantwoordelijkheid voor de SDG's
HOUDING	<p>Houding en persoonlijke ontwikkeling</p> <p>Wij streven naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> Bewustzijn van onze eigen plek in de wereld Een gefundeerde mening Inlevingsvermogen Een duurzame samenleving Verbondenheid in verscheidenheid Respect voor andere denkbeelden 	<p>Houding en persoonlijke ontwikkeling</p> <p>Wij streven ernaar om:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ons open te stellen Compassie te hebben Flexibel te zijn Risico te nemen Na te denken Verbinding te zoeken Te reflecteren, schriftelijk en mondeling 	<p>Houding en persoonlijke ontwikkeling</p> <p>Wij streven ernaar om:</p> <ul style="list-style-type: none"> Respect te hebben voor eigen identiteit en die van de ander Open minded te zijn Zorgzaam te zijn Te reflecteren op groepsprocessen Verantwoordelijkheid te nemen Vertrouwen te versterken

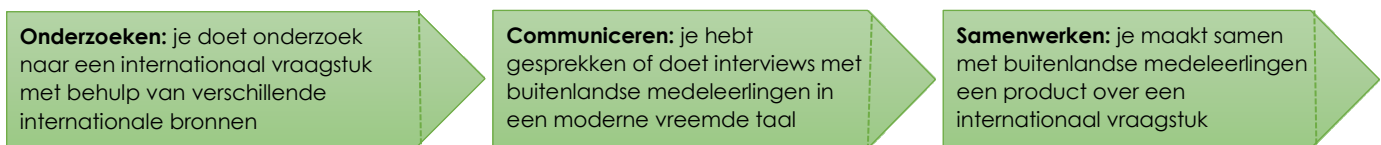
5. Global Citizen Competences

Om deze Global Citizen Competences te verkrijgen moet je een aantal dingen 'hebben', 'kennen' en/of 'laten zien':

- Kennis
- Vaardigheden
- Een onderzoekende, open houding

De belangrijkste vaardigheden die je moet hebben om de GC Competences te krijgen zijn Onderzoeken – Communiceren – Samenwerken

Deze drie hoofdcompetenties vormen de basis van een Global Citizen. Je zult deze in de loop van de tijd in elk geval verbeteren. Klaar ben je nooit. Je blijft hierover leren. Dat maakt dit juist zo spannend en uitdagend om te doen. Ook al ben je hier 20 jaar mee bezig, elke keer leer je weer iets bij. Op school en bij een Erasmusproject, werkt het vaak zo:

In het gemiddelde project zul je niet kunnen zeggen wanneer je nu welke 'competence' aan het leren bent. Als je dat zou doen, is de lol er snel vanaf. Het belangrijkste is dat je plezier hebt in wat je aan het doen bent en dat plezier deelt met je (buitenlandse) medeleerlingen. Door te communiceren over wat je weet en denkt, en dan goed te luisteren naar de ander, kom je misschien op nieuwe ideeën en leer je het meest.

Om er achter te komen wat je geleerd hebt, moet je reflecteren (nadenken) over wat je gedaan hebt en je conclusies vastleggen. (op papier of digitaal)

Achteraf, kun je kijken naar wat je nu allemaal gedaan en geleerd hebt. Daarom is 'reflectie' het centrale woord van de Global Citizen Competences. Door terug te kijken op de activiteiten die je gedaan hebt en wat je daarvan geleerd hebt krijg je zicht op je 'voortgang'. Door je reflectie vast te leggen kun je laten zien aan anderen (je docenten, maar ook je ouders of mensen die een aanvraag of sollicitatie moeten beoordelen) welke dingen je in de loop der jaren hebt geleerd.

Verderop in dit document (p. 12) is een 'reflectiemodel' te vinden dat je helpt om te terug te kijken op de verschillende activiteiten en competenties, door op te schrijven wat je hebt geleerd en hoe je dit hebt geleerd ('ik heb dit geleerd door'), hoe je dit concreet kan laten zien ('ik kan dit laten zien door'). Door na te denken hoe je jezelf nog kunt ontwikkelen ('dit wil ik nog leren'). Kun je jouw eigen dossier (portfolio, plusdocument) gedurende je schoolcarrière opbouwen.

Als je dan in je examenjaar dit wilt gaan gebruiken om een portfolio te maken dat je kunt gebruiken na je middelbare school kan je begeleider (voor elke afdeling is er iemand, zie p. 3) het 'reflectiemodel' ombouwen tot een portfolio en aan de hand daarvan je 'certificaat' opstellen. Er kan dan voor gekozen worden om bepaalde competenties weg te laten, bijvoorbeeld wanneer deze niet aan de orde zijn gekomen tijdens de lessen en projecten.

Taalvaardigheid en de Global Citizen Competences

Als onderdeel van het domein 'Communiceren' is taalvaardigheid in een moderne vreemde taal opgenomen. De beste manier om een taal te leren is om er veel mee te doen. Dit kan 'passief' door bijvoorbeeld te luisteren/kijken naar bijvoorbeeld films (eventueel met ondertitels in de taal van de film) of te lezen. Door passief taalgebruik leer je veel woorden en uitdrukkingen en herken je onbewust hoe zinnen gemaakt worden. Bij actief gebruik van de taal, door te spreken en schrijven, gaat je wat je weet/geleerd hebt in praktijk brengen, waardoor je nog meer leert.

In de internationaliseringsactiviteiten komen al deze zaken aan bod. Je taalvaardigheid zal er dus zeker ook op vooruit gaan.

6. Wereldburgerschapsthema's

Er zijn 8 thema's te onderscheiden als het gaat om wereldburgerschap. Al deze zaken zijn belangrijk en deel van de Global Citizen Competences.

1. Diversiteit

De wereld kent een enorme verscheidenheid aan talen, religies, landschappen en samenlevingsvormen. Voor wereldburgerschap is diversiteit daarom een belangrijk thema. Kennismaking met de fascinerende diversiteit, zowel op mondiale schaal als in de eigen omgeving, bevordert de belangstelling voor de wereld en draagt bij aan het ontwikkelen van empathie. Het gaat daarbij niet alleen om direct waarneembare diversiteit, zoals verschillen in talen, bouwstijlen of rituelen, maar ook om diversiteit die minder zichtbaar is: de verschillende perspectieven op de wereld.

2. Identiteit en imago

Het gevoel ergens bij te horen, is een natuurlijke behoefte van mensen. Een gemeenschap kan niet goed functioneren als er niet een zekere mate van gemeenschapszin en saamhorigheid is. Ontbreekt zo iets, dan is het haast onmogelijk harmonieus samen te leven en conflicten vreedzaam op te lossen. Helaas wordt identiteit soms gemanipuleerd, veelal voor politieke doeleinden. Bekende voorbeelden zijn nationalisme en racisme, waarbij tegenover de 'wij'-groep van de gemeenschap een 'zij'-groep wordt geconstrueerd die beladen is met stereotypen en vijandbeelden. Bij de vorming tot wereldburgerschap is het nadenken over identiteit en over vraagstukken in de wereld die met identiteit (en het manipuleren ervan) te maken hebben, van groot belang.

3. Mensenrechten

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens wordt nog steeds vaak aangehaald om regeringen of internationale bedrijven op hun gedrag aan te spreken. Maar er is ook veel debat over de mensenrechten. Zijn ze te allen tijde en overal toepasbaar en afdwingbaar? Behoren collectieve rechten van volkeren, zoals het recht op zelfbeschikking of het recht op bevrijding van onderdrukking en kolonialisme eveneens tot de mensenrechten? En vooral ook: worden mensenrechten in verschillende culturen hetzelfde beleefd?

4. Duurzaamheid

Oriëntatie op vraagstukken van duurzame ontwikkeling vormt een wezenlijk onderdeel van de vorming tot wereldburger. De grote kwesties die zich hier voordoen raken het overleven van alle mensen. Bij het denken en handelen in relatie tot duurzaamheid zijn bovendien fundamentele waarden in het geding: solidariteit (zowel met andere aardbewoners in het heden als met toekomstige generaties), een harmonieuze en respectvolle verhouding van de mens tot de natuur, en het nadenken over een 'verantwoorde' levensstijl.

5. Economische verbondenheid en globalisering

Globalisering is in de meest brede definitie de toename van internationale relaties en stromen op allerlei gebied: kapitaal (investeringen, beleggingen, geldovermakingen), mensen (migranten, toeristen), goederen (auto's, kleding, voedsel, halffabricaten, grondstoffen), ideeën (kennis, onderwijs, wetenschap) en culturen (film, muziek, leefstijlen, consumptiepatronen). Door globalisering zijn steeds meer mensen, gebieden, landen en bedrijven met elkaar verbonden geraakt en deel uit gaan maken van een samenhangend wereldsysteem. Transnationale organisaties zijn een grotere rol gaan spelen in de internationale vraagstukken die bij globalisering horen, zoals het organiseren van vrijhandel en het bestrijden van klimaatverandering. Om deze wereld te kunnen begrijpen

en daarin te kunnen functioneren is het van belang een besef te hebben van de mondiale patronen van uitwisseling, van de onderlinge afhankelijkheid van mensen op deze wereld, van de complexiteit van al die relaties en de bijbehorende machtsverhoudingen.

6. Verdeling van de welvaart

De verdeling van inkomen, kansen, werk en toegang tot onderwijs, gezondheidszorg of basisvoedsel tussen mensen in de wereld is erg ongelijk. Niet alleen tussen welvarende en 'arme' landen, ook de verdeling tussen groepen mensen binnen landen is een toenemend probleem. Besef van verdelingsvraagstukken, waaronder het grote vraagstuk van armoede en armoedebestrijding, is een wezenlijk onderdeel van de vorming tot wereldburgerschap. Bij het denken over verdelingsvragen zijn verschillende waarden in het geding: gelijkwaardigheid, rechtvaardigheid en solidariteit. Denken over verdeling vereist ook kennis van het armoedeprobleem: wat betekent armoede in het dagelijks leven, wat zijn structurele aspecten, welke rol speelt de internationale economische orde en wat kan vanuit Nederland worden gedaan om de ongelijke verdeling te beïnvloeden?

7. Veiligheid, vrede en conflict

De problematiek van oorlog en vrede is uiteraard een belangrijk onderwerp. Voor de meeste jongeren in Nederland zijn de wreedheden en het leed van oorlog en geweld gelukkig ver van hun bed. Het is echter van wezenlijk belang hiervan kennis te hebben, zowel in historisch perspectief (bijvoorbeeld de geschiedenis van de Tweede Wereldoorlog) als wat betreft de wereld van vandaag. Zonder inlevingsvermogen en empathie met slachtoffers dreigt onverschilligheid voor conflicten die ver weg zijn. Wie dergelijke empathie wel heeft, zal eerder de betekenis inzien van conflictbeheersing, van internationale, politieke en militaire samenwerking en van de bijdrage die ook ons land kan leveren aan beheersing van conflicten.

8. Mondiale betrokkenheid

In de open en samenhangende wereld van vandaag, waarin gebieden sterk van elkaar afhankelijk zijn en waarin we dagelijks via de media vernemen wat elders gebeurt, is mondiale betrokkenheid onontkoombaar. Als burgers van ons eigen land kunnen we kritisch volgen hoe onze regering zich opstelt in internationale samenwerking. We kunnen ook steun verlenen aan organisaties die zich voor ontwikkeling, milieu of mensenrechten op wereldschaal inzetten. Verder kunnen we proberen ons bewust te zijn van onze dagelijkse keuzes op het vlak van consumptie en levensstijl (bijvoorbeeld de mogelijkheid Fair Trade producten te kopen of het energiegebruik te verminderen).

7. Sustainable Development Goals (SDG's)

De SDG's (Sustainable Development Goals) zijn vastgesteld door de Verenigde Naties als de nieuwe mondiale duurzame ontwikkelingsagenda voor 2030. Voor Global Citizens zijn de SDG's een belangrijk vertrekpunt en doel om aan het oefenen van de Global Citizen Competences inhoud te geven. Zie verder:

<https://sustainabledevelopment.un.org/sdgs> en <https://www.sdg nederland.nl/>.

8. Reflectiemodel Global Citizen Competences – leerlingen

NAAM: _____

 Onderzoeken 			
Ik ken	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
de basiskenmerken van de Nederlandse en andere Europese samenlevingen			
de verschillen, overeenkomsten en relaties van Nederland met andere (Europese) samenlevingen			
actuele (inter)nationale vraagstukken (bv. klimaat, migratie, terrorisme) en verschillende denkbeelden daarover			
gedeelde internationale ideeën, afspraken en verklaringen (bv. mensenrechten, SDG's: Sustainable Development Goals van de VN)			
de doelen, instrumenten, instellingen en actuele discussies over int. samenwerkingsverbanden (bv. EU, VN)			
Mogelijke opleidingen en beroepen in andere landen			
Ik kan	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
informatie over een internationaal vraagstuk verzamelen, structureren en analyseren			
Op basis van verkregen informatie een eigen mening vormen over een internationaal vraagstuk			
Eigen mening toetsen aan (eigen) cultuur en identiteit			

informatie in een culturele of politieke context plaatsen (bv. fake-news, framing, propaganda)			
Informatie uit internationale media verkrijgen, begrijpen en analyseren			
een internationaal vraagstuk vanuit verschillende culturele perspectieven bekijken			
Onderzoek doen met leerlingen uit het buitenland			
Ik ben mij bewust van	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
de <i>verscheidenheid</i> van mijn omgeving en de wereld			
de <i>verbondenheid</i> van mijn omgeving met de wereld			
mijn <i>eigen plek</i> in de wereld			
Ik ben in staat om	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
een gefundeerde mening te vormen en te uiten over een internationaal vraagstuk			
me <i>in te leven</i> in andere denkbeelden			
<i>respect</i> te hebben voor andere denkbeelden			
Me in te zetten voor een duurzame wereld			

Communiceren

Ik ken	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
het dagelijks leven (gebruiken, omgang, feesten) van een buitenlandse medeleerling			
vooroordelen, stereotypen en discriminatie van zowel mijn eigen als andere relevante culturen			
normen en waarden van mijn eigen en andere relevante culturen			
verbale en non-verbale communicatie (bv. uitdrukkingen en gebaren) in de eigen en andere relevante culturen			
de formele en informele organisaties in de stad/regio/het land en kan informatie vinden over het plaatselijk leven, werken en studeren			
Ik kan	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
basaal contact maken (groeten, kennismaken etc.)			
deelnemen aan een eenvoudig gesprek over vertrouwde onderwerpen en het dagelijks leven			
een kort sociaal gesprek voeren of presentatie geven over verschillen en overeenkomsten in cultuur			
een gesprek voeren of zich op andere manieren mondeling of schriftelijk uiten over			

internationale vraagstukken en verschillende denkbeelden			
bijdragen aan een debat of een presentatie over een internationaal vraagstuk			
Ik ben/ik kan	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
<i>open-minded</i> voor nieuwe perspectieven en ervaringen			
compassie voor gesprekspartner			
flexibel te zijn			
risico te nemen en durf tonen om gesprek aan te gaan			
mijn mening vormen op basis van gestelde vragen en ingewonnen informatie			
empathisch en koppel inhoud aan culturele achtergrond			
verbinding leggen en zoeken naar het gezamenlijke zonder verschillen te negeren			
reflecteren op eigen gedrag, zowel schriftelijk als mondeling			

Samenwerken

Ik ken	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
de verschillende manieren om zelf in contact te komen met een buitenlandse medeleerling			
de verschillende manieren hoe ik samen met een buitenlandse medeleerling aan een internationaal thema kan werken			
de cultuur en achtergrond van de buitenlandse medeleerlingen waarmee ik samenwerk			
de verschillende nationale perspectieven op een internationaal thema en weet hoe ik deze kan bekijken, vergelijken en bediscussiëren			
vraagstukken die op verschillende schaalniveaus (regionaal, nationaal, Europees, internationaal) kunnen worden opgelost en weet welke nieuwe uitdagingen hierdoor ontstaan			
evenementen en activiteiten met een internationaal karakter of over een internationaal vraagstuk waar ik buiten school aan kan deelnemen			
de gezamenlijke opdracht om de Sustainable Development Goals van de VN te realiseren			

Ik kan	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
werken met digitale samenwerkingskanalen (bv. etwinning, GoogleDrive, Facebook)			
mezelf (digitaal) presenteren en voorstellen (bv. binnen een team, cv, social media)			
afspraken maken rondom samenwerking (gedragsregels, taakverdeling, planning etc.)			
luisteren naar de mening van anderen en mezelf hierop aanpassen			
conflicten/meningsverschillen de baas worden			
actief en creatief samenwerken aan internationaal vraagstuk			
Inhoud geven aan de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de SDG's (Sustainable Development Goals) van de VN			
Ik ben in staat om	Dit heb ik geleerd door	Dit kan ik laten zien met	Dit wil ik nog leren
Respect te hebben voor eigen identiteit en die van anderen			
'Open-minded' te zijn			
Zorgzaam te zijn			
Verantwoordelijkheid te nemen			
Vertrouwen te versterken			
te <i>reflecteren</i> op het groepsproces en een koppeling te maken met de achtergronden van de groepsleden			

Het ELpartnership

Het Sophianum is al internationaal actief sinds de 90er jaren van de vorige eeuw. De eerste aanvraag voor een groot internationaal project werd gedaan in 1999. Er waren twee projecten. Een project over Natuurkunde dat door ons geleid werd en een project dat 'Eurojournal' heette dat door twee Britse scholen geleid werd.

Nadat deze projecten waren afgesloten werd er een vervolg aangevraagd voor het Eurojournal project. Scholen vertrokken, andere scholen kwamen. Dit ging zo een paar jaar door. In 2008 besloten we dat we een 'duurzaam partnership' wilden oprichten, waarbij scholen zich aansloten voor minimaal 5 jaar en elkaar beloofden samen te werken op het gebied van uitwisselingen en Europese projecten. Dit werd het ELpartnership. Het Sophianum leidt deze groep van samenwerkende scholen.

De eerste projecten werden grotendeels online gedaan, in een digitale omgeving. In de loop van de tijd werd duidelijk dat digitale vaardigheden belangrijk waren, maar dat 'echt contact' minstens zo belangrijk is. Vanaf dat moment zijn we 'hybride' projecten gaan doen. Sommige dingen gebeuren online, maar er zijn altijd projectbijeenkomsten waarbij we elkaar in levende lijve ontmoeten.

De eerste projecten waren allemaal aan een schoolvak gekoppeld. In de loop van de jaren zijn we bezig gegaan met 'International Vaardigheden'. In eerste instantie door te kijken wat dat nu precies zijn en hoe je deze vaardigheden kunt krijgen. Op een gegeven moment (2015) vonden we dat we een 'cursus' International Skills moesten gaan maken. Dit is gedaan onder leiding van de universiteit van Hull (GB). Op de project website (<https://www.isitpgc.org/>) kun je nog steeds in kaart brengen welke vaardigheden je denkt te beheersen en een 'online cursus' doen om een of meerdere vaardigheden te verbeteren.

In 2018 is er een project gestart, dat in 2020 afliep. In dat project, 'International Skills Put into practice' (ISPIP) was het mogelijk voor leerlingen om tijdens een bezoek aan een school in het buitenland een aantal 'uitdagingen' aan te gaan op het gebied van Internationale Vaardigheden, maar dan in de praktijk.

Dit was (voorlopig) het laatste project dat we op dit gebied hebben aangevraagd. Leerlingen die een of meerdere uitdagingen op dit gebied zouden willen aangaan zouden de 'enquête' op de ISITPGC website (<https://www.isitpgc.org/>) kunnen doen, dan zich verdiepen in een of meerdere onderdelen en dan zichzelf een uitdaging kunnen stellen. Wij kunnen dan kijken op welke school ze deze uitdaging aan kunnen gaan en hen aan een gastgezin helpen, waardoor ze met minimale kosten, toch een buitenlands avontuur aan kunnen gaan.

Voor het huidige schooljaar zijn er projecten op verschillende gebieden goedgekeurd door de EU en kunnen leerlingen daar kosteloos aan deelnemen:

- 🌐 *ELvis PBL*: een project dat 'probleem gestuurd leren' in praktijk gaat brengen met scholen in Italië, België en Duitsland. (op basis van de O&O werkwijze)
- 🌐 *ELvis Olympics*: een project waarin je kunt onderzoeken wat het effect van voeding is op training en sportprestaties. De Belgische partnerschool is gespecialiseerd in sport en voeding en kan ons daarbij helpen. De resultaten van voeding en training zullen 'gemonitord' worden tijdens het project en 'gemeten' tijdens een 6-tal 'ELvis Olympics' (3 keer in Duitsland, een keer in Spanje, Een keer in Engeland en een in Gulpen en omgeving).
- 🌐 *Analyses of Ecosystems in Europe*: Een project dat door onze partnerschool in Freigericht (DE) geleid wordt. Scholen uit Italië, Duitsland, en Denemarken doen hier ook aan mee. Het

project gaat over de veranderingen in het ecosysteem in de diverse landen. Er is speciale aandacht voor een eiland in Denemarken, waar deelnemend leerlingen een week samen gaan komen om metingen en observaties te doen.

- *Shifting of Meanings: National Monuments Yesterday – Today – Tomorrow.* Dit project wordt geleid door onze partnerschool in Enger (DE) Scholen uit Freigericht, Utebo (SP) en Wroughton (GB) doen mee. Dit project is zeer actueel geworden (nadat het was ingediend) door de 'Black Lives Matter' protesten. Het gaat over de veranderde kijk op sommige figuren en gebeurtenissen uit de geschiedenis van onze landen en hoe we daar mee kunnen omgaan.
- *Global Citizen Project.* Samen met scholen uit Duitsland (Freigericht), België (Merksem), Zweden (Stockholm), Italië (Lecce) en Spanje (Melilla) gaan we 2 jaar onderzoeken hoe we over elkaar denken. Je gaat een (lange) enquête invullen, waaruit een aantal conclusies komen over hoe 'Internationaal vaardig' je bent. Er komen ook een aantal aanbevelingen uit, die je helpen de minder sterke vaardigheden te verbeteren. Dit doe je in een internationaal groepje. Je gaat 1 keer op reis naar een van de deelnemende scholen en er komt iemand op tegenbezoek bij jou. (Dar hoeft niet dezelfde persoon te zijn).

Global Citizen Network

Het Global Citizen Network is opgericht in 2018. Het is een samensmelting van twee netwerken van scholen die zich bezighielden met internationalisering. Het Sophianum was al lid van een van die twee netwerken (ELOS) sinds de oprichting.

Het Global Citizen Network stelt zich ten doel om leerlingen op te leiden tot wereldburgers. In principe zijn alle leerlingen van het Sophianum de doelgroep. In de onderbouw wordt binnen de lessen en in projecten merkbaar en soms ook onmerkbaar aandacht besteed aan onderwerpen die hiermee te maken hebben.

We streven ernaar om binnen twee à drie jaar alle leerlingen in de onderbouw een certificaat te kunnen geven: Junior GCN. Om dit te bereiken moeten de leerlingen elk jaar de reflectiekaarten (op p. 12 en verder) invullen en bespreken met hun mentor. Aan het eind van het traject kan een 'toets' komen (in de vorm van een opstel of 'quiz') om te beoordelen of de leerling voldoet aan de voorwaarden. Als dat het geval is, wordt het 'Junior Certificate' uitgereikt.

In de bovenbouw kan een leerling deelnemen aan de International Stream en daarmee het 'Senior Certificate' behalen.

Het verleden heeft uitgewezen dat het behalen van een 'International Stream Certificate' toegang tot vervolgoopleidingen kan vergemakkelijken. Daarnaast is het ook voordelig bij het aangaan van buitenlandse stages in de vervolgoopleiding en ook bij sollicitaties.

Op de volgende pagina is te zien welke mogelijkheden er zijn voor leerlingen die deelnemen aan het 'Senior Programma'.

(verplichte en vrijwillige) Projecten en activiteiten in schooljaar 22-23

- 🌐 **We doen mee aan 6 Erasmus+ projecten.** Deze duren allemaal 2 jaar. Sommigen eindigen volgend jaar, anderen al dit jaar.
Door deelname aan de International Stream ben je verplicht om:
  - **Deel te nemen aan minimaal 1 Erasmus+ bijeenkomst in het buitenland per schooljaar, indien aangeboden (in Coronatijd);**
  - **Een gast op te nemen uit de projecten waaraan je hebt deelgenomen/deelneemt wanneer de projectbijeenkomst in Nederland is.**

- 🌐 **We zijn aan het kijken of we scholen kunnen krijgen die weer met ons gaan uitwisselen.** Als dat dit jaar lukt, ga je dan een keer op reis ergens naartoe en krijg je een keer een gast op bezoek (dezelfde leerling in principe).
De uitwisselingen worden aangeboden aan ALLE leerlingen van h-4 en v-5. International Stream leerlingen kunnen uiteraard meedoen, maar hebben niet per definitie voorrang!

- 🌐 **We bieden leerlingen in de examenklassen de mogelijkheid om deel te nemen aan externe taalexamens voor Engels, Duits en Frans.** Deze examens zijn geheel vrijwillig en vormen géén onderdeel van het lesprogramma. Ze worden in de meeste gevallen afgenomen buiten school, met uitzondering van het Anglia Examen voor Engels dat op school afgenomen kan worden. Ook hier hangt een prijskaartje aan.

VOOR ALLE DEELNEMERS GELDEN DE VOLGENDE VERPLICHTINGEN rond het profielwerkstuk (of de meesterproef voor O&O) dat in het examenjaar afgerond wordt:

- **Je moet dit PWS of deze meesterproef 'een internationale draai te geven'. Dit kan op verschillende manieren gedaan worden. Je kunt bijvoorbeeld een onderzoek doen in samenwerking met een collega-leerling in het buitenland of zelf een onderzoek in het buitenland doen en/of gebruik maken van buitenlandse bronnen.**
- **Je mag het profielwerkstuk schrijven in een vreemde taal (bij O&O moet dat), maar je moet in elk geval zorgen voor een samenvatting in een vreemde taal.**